

İNTERNETE DAYALI HALKLA İLİŞKİLER EĞİTİMİ

Mesude Canan Öztürk*

Özet: *Son yıllarda Halkla İlişkiler alanı giderek daha fazla önem kazanmıştır ve bu alanda uzman kişilerin varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu alanda çalışan kişiler, işlerini bırakmadan, belli bir sınıf ortamına bağlı kalmadan eğitimlerini sürdürmek istemektedir. İnternetin yaygın olarak kullanılmaya başlamasıyla, pek kişi için uzaktan öğretim cazip hale gelmiştir. Dünyada da iletişim ve Halkla İlişkiler alanında çeşitli uzaktan öğretim programları sunan üniversitelerin sayısı artmaktadır. Çalışmada, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi bünyesinde internete dayalı Halkla İlişkiler yüksek lisans programının açılmasına hazırlık teşkil etmesi amacıyla Türkiye'deki Halka İlişkiler programları ve yine Türkiye'de ve özellikle Anadolu Üniversitesi'nde internete dayalı eğitim programları ve dünyadaki online Halkla İlişkiler ve iletişim ders programları incelenerek değerlendirilmiştir.*

Anahtar Sözcükler: *Halkla İlişkiler Eğitimi, Uzaktan Öğretim*

INTERNET BASED PUBLIC RELATIONS INSTRUCTION

Abstract: *In recent years, Public Relations area is becoming more important and it needs more Public Relations specialists. The people that working in Public Relations area want to attend master degree's program but they don't want to give up their jobs and don't attend to face-to-face classrooms. With increasing Internet use, more people find distance learning attractive. In communication and public relations, the number of universities in the world that offer different programs by distance learning is growing. In this study, by the aim of preparation for opening online master degree's program in Anadolu University Communication Science Faculty, Public Relations programs in Turkey, also internet based instructions programs in Turkey, especially in Anadolu University and online Public Relations course programs in the world were evaluated.*

Keywords: *Public Relations Education; Distance Learning*

---

* Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi'nde Yardımcı Doçent

İNTERNETE DAYALI HALKLA İLİŞKİLER EĞİTİMİ

Giriş

Günümüzde bilgi akışındaki hız ve sayıca çokluk insanları büyük bilgi kümeleriyle karşı karşıya bırakmaktadır. Çok sayıdaki bilgiye çok hızlı biçimde ulaşılması bireylerin bilgiye erişimini kolaylaştırmaktadır. Ancak bireylerin ulaşabildikleri bilgiler arasından kendilerine yarayacak olanı seçip almaları giderek zorlaştırmaktadır. Ayrıca bilgiye bu kadar kolay erişim bireyler arasındaki rekabeti de arttırmaktadır. Yeni ve değişen bilgileri yakalayabilmek ve daha iyi olabilmek için verilen mücadele daha da güçleşmiştir.

Günümüzde gerek özel kuruluşlar, gerek kamu kuruluşları ve gerekse kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için Halkla İlişkilerin önemi giderek daha çok kavranmaktadır. Bu durum Halkla İlişkiler çalışmalarının başarılı bir biçimde yürütülmesini sağlamak için bu alanda eğitim görmüş uzmanların yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Halkla İlişkiler faaliyetlerini yürütecek uzmanların İletişim Fakültelerinin Halkla İlişkiler bölümünden mezun olan kişilerden oluşması beklenmektedir. Bu fakültelerden mezun olan öğrenciler elbette ki alanlarında konu uzmanı olarak rahatlıkla çalışabileceklerdir. Ancak bilginin sürekli değişmesi yenilenmesi bu uzmanları mezun olduklarında sahip oldukları bilginin emekli olana kadar kullanılmasını olanaksız kılmaktadır. Bu yüzden de bireyler, mezun olduktan sonra da eğitimlerine devam etme, yeni beceriler ve bilgiler kazanma yoluna gidecektir. Bunun bir yolu da yüksek lisans eğitiminden geçmektedir. Halkla İlişkiler bölümünden^{ak} yeni mezun olan öğrenciler uzmanlıklarını daha da geliştirmek amacıyla yüksek lisans yapmak isterken, mezun olduktan uzun bir süre sonra yüksek lisans programına başvuran kişiler alandaki yenilikleri öğrenerek bilgi ve becerilerini geliştirmek istemektedir. Ayrıca Halkla İlişkiler alanında çalışıp mezuniyetleri farklı alandan olan bireylerde konuda uzmanlaşabilmek için yüksek lisans programlarına yönelmektedir.

Gelişen teknolojilerin bireylere çok sayıda bilgi olanağı sunmasını sağlayan sadece bilgi sayısındaki artış değil yanı zamanda iletişim kanallarındaki artıştır. Eğitim ve iletişim alanında kullanılan teknolojilerin gelişimi, insanların bilgi ihtiyacını karşılamalarına olanak sağlamaktadır. Eğitim alanında pek çok teknolojik aracın kullanıldığını görmekteyiz: Radyo, televizyon, video, teletext, videotex, CD-Rom, CD-I, bilgisayar, internet gibi. Bu teknolojiler özellikle uzaktan eğitim alanında kullanılmaktadır. Günümüzde özellikle internet tüm dünyada yaygın olarak uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu'nun Kasım 2004 tarihli Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu raporunda uzaktan eğitim yönteminin şu amaçlarla kullanıldığı belirtilmektedir:

- *Kişilere gelişen teknolojilerin gerektirdiği yeni bilgiler vermek veya genel kültürlerini geliştirmek amacıyla meslek içi eğitim, iş başında eğitim gibi sürekli eğitim veya sertifika programları uygulamak,*

- *Bir yükseköğretim kurumunda mezuniyet için gereken kredilerin bir kısmını vermek üzere münferit dersler vermek,*
- *Bir üniversite içinde bazı dersleri merkezi olarak vermek; konsorsiyumlar vasıtasıyla derslerin bir kısmını ortak olarak vermek; kaynak ya da içerik bakımından yüz yüze (örgün) eğitime destek olmak,*
- *Tamamen uzaktan eğitimle diploma vermek.*

Ayrıca raporda bilgi teknolojilerinin uzaktan eğitimi günümüzde derin bir şekilde etkilediği de vurgulanmaktadır. Bu teknolojiler uzaktan eğitimi mümkün kılmaktadır. Bir sebepten ötürü geleneksel eğitim ortamında yüz yüze eğitim alma olanağından uzak olan bireyler yaygın eğitim yolunu tercih etmektedir. Halihazırda bir işte çalışan bu yüzden de bir sınıf ortamına devam edemeyenler, yaşadıkları şehirden ayrılması mümkün olmayanlar, maliyeti oldukça yüksek olan örgün eğitim masraflarını karşılayamayacak durumda olanlar yaygın eğitim olanaklarından yararlanarak ihtiyaç duydukları eğitime kavuşabilirler.

Bu sebeplerden ötürü örgün bir eğitim kurumunda Halkla İlişkiler alanında yüksek lisansını yapma olanağı olmayan bireyler için bu alanda uzaktan eğitim programının olması bireylerin kendilerini geliştirebilmeleri için iyi bir fırsat yaratacaktır.

Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi kapsamında Halka İlişkiler alanında, internete dayalı olarak geliştirilecek bir uzaktan eğitim programının oluşturulması öncesinde, bu programın açılması gerekleri ve koşullarını ortaya koymak üzere yapılan bir alan araştırmasını içermektedir. Niteliksel olarak yapılan bu alan araştırması Türkiye’de ve dünyada internete dayalı olarak yapılan eğitimi genel açıdan ve Halkla İlişkiler açısından ele almaktadır. Araştırma ayrıca Anadolu Üniversitesi’nin üstlendiği uzaktan eğitim misyonunu ve bu alanda sahip olduğu tecrübenin de İnternete dayalı Halkla İlişkiler Yüksek Lisans Programının oluşturulmasında nasıl rol oynayacağına yönelik analizi de içermektedir.

Halkla İlişkiler Eğitimin Önemi

Günümüzde bilgi akışındaki hız ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler Halkla İlişkilerin önemini giderek arttırmaktadır. “Kitle iletişim araçlarının yaygınlığı; ülkeler, örgütler ve gruplar arasındaki sürekli bilgi alışverişi toplumsal sorumluluk duygusunun güçlenmesine ve etkileşim olanaklarının artmasına neden olmuştur” (Ertekin, 1995). Benzer şekilde Sabuncuoğlu’na göre de (2001); kurumlar, yaşamlarını sürdürebilmek için örgüt içi ve dışında hızlı, doğru ve etkin işleyen bir iletişim dokusuna ve bu amaçla da yeni bir yapılanmaya gereksinim duymaktadır. Bu yapılanma da Halkla İlişkilerden başka bir şey değildir. Kazancı da (1997), Halkla İlişkilerin amacının sadece iletişim olmadığını, sistemin tüm öğeleriyle birlikte daha iyiye ve doğruya gidebilmesi için iletişimden sonuç çıkarıp bu sonuçların hayata geçirilmesi olduğunu belirtmektedir. Bu yönüyle de Halkla İlişkilerin çağdaş yönetim temel işlevlerinden biri olduğunu vurgulamaktadır.

Halkla İlişkiler uygulamalarının tarihçesine bakıldığında milattan öncesinde bile örnekler bulabilmek mümkündür. Ancak Halkla İlişkilerin bir ilgi alanı olarak ele alınıp incelenmesi ve bir disiplin olarak değerlendirilmesi, diğer alanlardan ayıran noktalarının saptanması ve alana yönelik bazı genellemelere gidilmesi oldukça yenidir. Ertekin'e göre (1995); "bir çalışmanın meslek düzeyine yükseltilmesi için o işin herkes tarafından yapılamayacağını kabul edilmesi gerekir." Bu durum Halkla İlişkiler mesleği için de geçerlidir. Dolayısıyla tüm dünya da olduğu gibi ülkemizde de Halkla İlişkiler eğitiminin verilmesi Halkla İlişkiler çalışmalarının yoğunluk kazanmasıyla birlikte üzerinde önemle durulması gereken bir konu haline gelmiştir.

Asna'da (1998), Halkla İlişkiler alanında ele alınması gereken konulardan birinin meslekleşme ve Halkla İlişkiler çabaları sürdürürken uyulması gereken temel ilkeler olduğunu belirtmiştir. Halkla İlişkilerin bir meslek haline gelebilmesi için gerekli koşullardan bir olarak o alanda biçimsel bir eğitim veriliyor olması gerektiğini vurgulamıştır.

Halkla İlişkiler eğitimi denildiğinde programda yer alması gereken dersler tekniğe dayalı iletişim yetenekleri derslerini içermeli ve ayrıca öğrenciler danışman, yönetici, karar alıcı gibi rollere de hazırlanmalıdır(Black, 1998:13).

Dünyada Halkla İlişkiler eğitimi 60 – 70 yıldan beri üniversitelerde ve kolejlerde verilmektedir. Sosyal Bilimlerin bir dalı olarak gelişen Halkla İlişkiler eğitimi Türkiye'de İletişim Bilimleri Fakültelerinde bir program olarak yer almaktadır. Günümüzde üçü* Kıbrıs'ta olmak üzere 20 üniversitenin İletişim Fakültesi bünyesinde ve 12 üniversiteye bağlı meslek yüksek okulunda Halkla İlişkiler programı bulunmaktadır.

Uzaktan eğitim alanında is sadece Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde iki yıllık Halkla İlişkiler Ön Lisans Programı bulunmaktadır (Bu programla ilgili daha detaylı bilgi izleyen bölümlerde yer almaktadır). Ancak Açıköğretim Fakültesi bünyesinde yer alan bu program sadece önlisans eğitimini içermektedir.

Dünya'da ve Türkiye'de İnternete Dayalı Eğitim Çalışmaları

Uzaktan eğitim, gelişen teknolojilerden yararlanarak sürekli olarak gelişmektedir. Mektupla öğretim ile başlayan uzaktan öğretim çalışmaları günümüzde en gelişmiş teknoloji olan internet üzerinden yaygın olarak sürdürülmektedir.

Uzaktan eğitimin özellikleri gözden geçirdiğimizde; bireylerin yerden bağımsız olarak eğitim almalarına olanak sağladığını, eğitim maliyetlerini azalttığını, çok sayıda kişiye eğitim olanağı yarattığı, böylece bireyler arasında eğitim açısından fırsat eşitliği yarattığını söyleyebiliriz.

Ancak kaliteli bir eğitimden söz edebilmek için gerçekten öğrenci ihtiyaçlarına cevap verebilen, kendi başına öğrenme malzemeleri ile donatılmış, danışmanlık hizmeti sunan ve kaliteli öğretim malzemesi ve sistemi sunmak gerekmektedir (Melton, 2002:27). İnternete Dayalı Eğitim (IDE), uzaktan öğretimde yeni bir bilgisayar destekli eğitim (BDE) yaklaşımıdır. Günümüzde yaygın olarak BDE teknoloji ve metodları internet, www ve intranet üzerinde taşınmıştır.

IDE'nin sağladığı avantajlar uzaktan eğitimde yaygın olarak kullanılmasına neden olmaktadır:

- eğitim malzemesi kullanıcıya kolaylıkla ulaştırılabilmesi
- içeriğin kolay ve çabuk olarak güncelleştirilmesi
- kullanışlı arayüz ve içerik tasarımının mümkün olması
- çok daha az teknik desteğin yeterli olması
- kullanıcı kodu ve şifre ile kulacının erişim kontrolünün gerçekleştirilmesi
- erişimin kontrol edilemesi

Bütün bunlar dışında IDE bazı olumsuz yönlerde bulunmaktadır:

- sunulan içeriğin biçimlendirilmesi ihtiyacı
- kullanılan band genişliğinin eğitsel metodlarının kullanımını sınırlandırması ya da engellemesi
- kullanılan çoklu ortam araçlarının (ses, video ve resim gibi) sayfaya erişimi yavaşlatması
- bir servis sağlayıcıya erişimin gerekmesi, bunun da belli bir maliyetinin olması

İyi bir sayfa tasarımının yapılması ve eğitimin temel araç olarak kullanılan internetin yanında kitap, CD-ROM gibi malzemelerle desteklenmesi olumsuz yönlerin azaltılmasını sağlayacaktır.

Halkla İlişkiler alanında çalışan ve Halkla İlişkiler bilgi ve becerilerini geliştirmek isteyen kişiler için internete dayalı yüksek lisans programının hizmete sunulması bir ihtiyaca cevap vermiş olacaktır.

Bu amaçla öncelikle Türkiye'de internete dayalı eğitim programları ele alınarak böyle bir çalışma için alt yapının uygun olup olmadığı değerlendirilecektir. Daha sonra dünyada internete dayalı Halkla İlişkiler ve İletişim programları ele alınarak halihazırda bu eğitimin nasıl verilmekte olduğu incelenecektir.

Türkiye'de İnternete Dayalı Eğitim Çalışmaları

Türkiye'de internete dayalı ilk eğitim programı, 1998 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İnternete Dayalı Asenkron eğitim uygulaması (İDE_A) olan Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı ile başlamıştır. Onu İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin yüksek lisans programı olan e-MBA programı takip etmiştir.

2000-2001 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi internete dayalı ilk öğretim programı olan Bilgi Yönetimi Ön Lisans programı açılmıştır. Temel eğitim aracı olarak internetin kullanıldığı bu programda yardımcı araç olarak kitap ve CD-ROM'lar kullanılmıştır. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi benzer bir bölüm açarak internete dayalı uzaktan eğitim hizmeti vermeye başlamıştır. 2004-2005 öğretim yılında Sakarya Üniversitesi Adapazarı Meslek Yüksekokulu'na bağlı beş adet İnternet Destekli Öğretim Ön Lisans Programı bulunmaktadır.

Anadolu Üniversitesi'ndeki E-Programlar

2000-2001 öğretim yılından itibaren Açıköğretim Fakültesinde internete dayalı olmayan diğer programları içinde e-öğretim çalışmalarını başlattığımız görmekteyiz. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesindeki iki yıllık Halkla İlişkiler Ön Lisans Programının temel eğitim aracı olarak kitapların kullanıldığı programda, Akademik Danışmanlık hizmetlerinin dışında da öğrencilere bazı dersler için internet ortamında, e-öğretim başlığı altında, ders kitaplarına ulaşabilmeleri için e-kitap, televizyon programlarına ulaşabilmeleri için e-televizyon ve alıştırma yazılımlarına ulaşabilmeleri için e-alıştırma hizmeti verilmektedir.

Anadolu Üniversitesinde Açıköğretim Fakültesi dışında Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından uzaktan eğitim hizmeti sunan internete dayalı Konaklama İşletmeciliği Tezsiz Yüksek Lisans Programının, Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından Gelişimsel Yetersizlikleri Olan Çocukların Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı ve açıldığını görmekteyiz. Ayrıca Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari İlimler Fakültesi ile State University Of New York (SUNY) ve Empire State of College (ESC) ile ortaklaşa bir e-MBA programını ve Eğitim Fakültesi ise yine State University Of New York (SUNY) Cortland College ile İngilizce Öğretmenliği lisans programını sürdürmektedir.

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konaklama İşletmeciliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı, konaklama endüstrisinin yönetim kademelerinde çalışan iş gücüne sektörün ihtiyaç duyduğu uzmanlık ve yöneticilik yeteneklerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Programın web sayfasına <http://econ.anadolu.edu.tr> adresinden ulaşılmaktadır. Bu web sayfasından öğrenciler kullanıcı kodu ve şifrelerini kullanarak online derslere ulaşabilmektedir. Ayrıca bu sitede program hakkında genel bilgilerin yanı sıra ders programı, akademik kadro, başvuru ve kayıt bilgileri ve önemli bağlantılara erişim de sağlanmaktadır.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gelişimsel Yetersizlikleri Olan Çocukların Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı, ülkemizde gelişimsel yetersizlikleri olan çocukların eğitimi alanında çalışacak öğretmen yetiştirmek amacıyla gütmektedir. Programın web sayfasına <http://geycop.anadolu.edu.tr> adresinden ulaşılmaktadır. Bu web sayfasından öğrenciler kullanıcı kodu ve şifrelerini kullanarak online derslere ulaşabilmektedir. Bu site de ayrıca program hakkında genel bilgilerin yanı

sıra iletişim, başvuru ve kayıt bilgileri ve önemli bağlantılara erişim de yer almaktadır.

Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari İlimler Fakültesi ile State University Of New York (SUNY) ve Empire State of College (ESC) ile ortaklaşa yürüttüğü e-MBA programını başarı ile tamamlayan öğrenciler, çift MBA diploması ve çift MBA derecesi almaya hak kazanırlar. Empire State College sorumluluğundaki derslerin bir kısmı yüzyüze gerçekleştirilmektedir. Hafta sonlarında yapılan yüzyüze çalışmalar, takım çalışması, atölye çalışması ve seminerler şeklinde ve öğrencinin tercihihine göre Türkiye'de veya ABD'de gerçekleştirilmektedir. Ayrıca İstanbul'da gerçekleştirilecek olan oryantasyon programına, her iki üniversitenin öğretim üyeleri de aktif olarak katılmaktadır.

Programın web sayfasına <http://emba.anadolu.edu.tr> adresinden ulaşılmaktadır. Bu web sayfasında her üç üniversitenin ana sayfalarına bir bağlantı bulunmasının yanı sıra akademik kadro listesine, örnek ders programlarına ait bilgiler yer almakta, programın amaçları ve uygulama esasları ile ilgili bilgileri içeren bir sayfa ve iletişim adresleri ve iletişim formu yer almaktadır. Online olarak kayıt yaptırmak mümkündür. Başvuru koşulları ve kayıt ücretleri ile ilgili bilgiler de verilmektedir. Ayrıca bir forum ve e-mail listesine üyelikte bu sayfadan sağlanmaktadır.

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği Anabilim Dalı ile State University Of New York (SUNY) Cortland College'in ile ortaklaşa yürüttüğü lisans programı 2004-2005 öğretim yılında öğretime başlayacaktır. Programı tamamlayan öğrenciler hem Anadolu Üniversitesi hem de SUNY Cortland'dan iki ayrı diploma alacaklardır. Programa öğrenci kabulü ÖSYS sınavı çerçevesinde gerçekleşecektir.

Programın web sayfasına <http://www.anadolu.edu.tr/ausuny> adresinden ulaşılmaktadır. Bu web sayfasında her iki üniversitenin ana sayfalarına bir bağlantı bulunmasının yanı sıra akademik kadro listesine, dört yıllık ders programına ait bilgiler yer almakta, programın amaçları ve uygulama esasları ile ilgili bilgileri içeren bir sayfa ve iletişim adresleri yer almaktadır. Online derslerin yayını henüz bu sayfada yer almamaktadır.

Bütün bu çalışmalar Anadolu Üniversitesi bünyesinde yer alan İletişim Bilimleri Fakültesi'nin bu tür bir yüksek lisans programı açması için yeterli alt yapı ve tecrübeyi sağlamaktadır.

Dünyada İnternete Dayalı Halkla İlişkiler ve İletişim Eğitim Programları

Dünya da uzaktan eğitim veren tüm üniversitelerin listelendiği kaynağa doğrudan ulaşmak mümkün olmayabilir. Bunun için araştırma yapılacak en iyi kaynak yine internet olacaktır. İnternet üzerinden yapılan taramalarda birkaç temel

web sayfası üzerinden dünyada internete dayalı Halkla İlişkiler programlara ulaşılmaya çalışıldı.

Çok sayıda örnek elde edebilmek için program kapsamı sadece Halkla İlişkilerle sınırlı tutulmadı ve iletişim bilimleri ile ilgili diğer programlar da incelendi. Ayrıca yine program olarak sadece yüksek lisans programları değil tüm programlar araştırıldı. Araştırma İngilizce web sayfaları ile sınırlandırıldı. Avrupa'da yer alan üniversitelerin web sayfaları bu nedenle araştırma dışında kaldı. Avrupa'da sadece İngiltere'deki Open University içerisinde programlar araştırıldı ancak orada da Halkla İlişkiler programına rastlanmadı. Bu nedenle araştırma ABD kökenli üniversitelerle sınırlı kaldı. Örnek sayısı sınırlı da olsa Halkla İlişkiler alanındaki az sayıdaki online yüksek lisans programların işlerliğini görmek, araştırmamız açısından yeterli olacaktır.

Yapılan araştırma sonucunda ulaşılan programlar eğitsel içerikleri açısından değerlendirilmemiş sadece program dereceleri ve içerdikleri derslerle ilgili bilgi sahibi olunmaya çalışılmıştır:

Collins Colleges'de (Arizona_ABD) doğrudan (Public Relations) Halkla İlişkiler programına rastlanmamış, en yakın bağlantılı program olarak, Associate ve Bachelor derecesinde Media Arts programına rastlanmıştır. (http://www.universities.com/Distance_Learning)

University of Maryland University College'de ise General Management Public Relations Graduate Certificate programı ve Master of Science in Management Public Relations programı bulunmaktadır. Sertifika programı 15 saatlik bir program olup şu dersleri içermektedir. (http://www.universities.com/Distance_Learning)

Public Relations Theory and Practice
Media Communications Techniques
Public Relations Research
Public Relations Law and Ethics
Crisis Management Seminar

Jones International University'de Master Of Arts In Business Communication programı içerisinde şu dersler yer almaktadır. (<http://www.jonesinternational.edu/>)

Understanding the Human Communication Process
Dynamics of Person-to-Person Communication
Making Ethical Management Decisions
Team Effectiveness
Creating Business Solutions with Telecommunications Technologies
Enterprise Innovation through Telecommunication Technologies
Communication and Communication Technologies
Advanced Oral and Written Business Communication
Perfecting the Presentation

Conflict Management

Montana State University’de Bachelor of Arts in Communication programı altında Organizational Communication and Mass Communication ve Public Relations programları, ve Master of Science in Public Relations programları yer almaktadır. Master of Science in Public Relations programında yer alan dersler şunlardır (<http://msubonline.org/>):

Research Methods
Issues in Organizational Communication
Media Advertising
Public Relations
Cases in Public Relations
Public Relations Ethics
Law and Public Communication
Communication Theory

Marylhurst University’de Bachelor of Arts in Organizational Communication programı bulunmaktadır (<http://www.marylhurst.edu/>):

Intercultural Communication
Interpersonal Communication
Business Economics
Organizational Communication
Human Resources
Interviewing
Business Strategy
Business Statistics
Principles of Marketing

Regent University’de The School of Communication and the Arts iletişim alanında şu programları sunmaktadır (<http://www.regent.edu/acad/schcom/>):

- Cinema Television : MA in Communication Tracks :
  - Script and Screenwriting
  - Critical Studies
- Journalism : MA in Journalism
- Communication Studies : MA in Communication ve Ph.D. in Communication

Bu üniversitelerin sunduğu online derslerin dışında diğer hizmetleri incelendiğinde şu özelliklere rastlanmıştır: iletişim kurumlarına olanak sağlayan bağlantılar, program bilgileri, ilgili Internet bağlantıları, online eğitim amacına yönelik olarak kurumsal desteği içeren veriler, dersi veren kişilerin online danışmanlıkları. Bu özelliklerin ve diğer iletişim olanaklarının varlığı ve kullanılabilirliği bu programların kalitesi hakkında fikir vermektedir.

İnternete Dayalı Halkla İlişkiler Yüksek Lisans Program Talebinin Doğması

İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla uzaktan eğitim çalışmaları daha çekici bir durum haline gelmiştir. Bir programa kayıt olmak demek belki farklı bir şehre taşınmayı, yüklü bir para ödemeyi, gün boyu derslere devam etmeyi göze almak anlamına gelmektedir. Pek çok kişi sebeplerden ötürü lisans eğitimi tamamladıktan sonra bilgi ve becerilerini arttırmak amacıyla yüksek lisans devam edememektedir.

Halihazırda üniversiteden mezun olmuş ve Halkla İlişkiler alanında yüksek lisans eğitimi görmek isteyen bireyleri iki grupta toplamak mümkündür: Hakla İlişkiler alanında çalışan konunun uzmanı ve uzmanı olmayan bireyler.

Türkiye’de Halkla İlişkiler mesleğinin öneminin giderek arttığını belirtmiştik. Son yıllarda bu alanda çalışacak kişilerde uzmanlık bilgisi daha çok aranmaya başlamıştır. Ancak hâlâ bu alanda çalışan kişilerin üniversitelerin Halkla İlişkiler bölümünde mezun olmalarını, bu alanda uzman olmaları konusuna yeterince önem verilmemektedir. Genellikle halkla İlişkiler bölümlerinde çalışmaya başlayan kişiler bu alanda uzmanlaşabilmek için sertifika programlarına ve yüksek lisans programlarına yönelmektedirler. Halkla İlişkiler bölümü mezunları ise, alanlarında çalışmaya başladıklarında, sahip oldukları bilgi ve becerileri geliştirmek amacıyla sertifika ve yüksek lisans programlarını takip etmek istemektedirler. Böylece yaşam boyu eğitim ihtiyaçlarını karşılama şansı yakalayabilmektedir.

Bu her iki grup içinde çalışıyor olmaları nedeniyle örgün bir eğitim programını takip edebilmeleri oldukça sorun yaratacaktır belki de katılımlarını imkansızlaştıracaktır. Bu çalışan kişiler için en uygun yöntem, uzaktan eğitim programı olacaktır. Yer ve zamandan bağımsız olarak derslerini takip edebilecekleri için çalışmalarını bir sorun yaratmayacaktır. Böylece hem işlerini yapacaklar hem de bilgi ve becerilerini geliştirebilecekleri bir eğitim programını takip edebileceklerdir.

Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim konusunda Türkiye’de önemli bir misyon edinmiş, yapılan çalışmalara verilen önem giderek artmıştır. Üniversitenin üstlendiği bu görev örgün olan diğer bölümlere de yansıtılmaktadır. Bu nedenle Eskişehir dışında yaşamakta olup Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi’ne Halkla İlişkiler alanında internete dayalı yüksek lisans programına ilişkin taleplerini ileten kişiler olmaktadır. Bu kişiler çalışmakta olduklarını işlerini bırakıp örgün bir yüksek lisans programına katılamayacaklarını belirtmektedirler. Dolayısı ile böyle bir programa talep olduğu gözlenmektedir.

Sonuç ve Öneriler

İnternete dayalı Halkla İlişkiler yüksek lisans programı bu alanda çalışan gerek bu alandan gerekse başka alanlardan mezun kişiler bir eğitim fırsatı sunacaktır. İşlerini aksatmak istemeyen, belli bir sınıfa devam ederek öğretim görmek istemeyen, alandaki bilgisini arttırma ihtiyacı duyan ve bilgisayar teknolojileri ile

arası iyi olan kişiler internete dayalı Halkla İlişkiler yüksek lisans programına kayıt yaptırmak isteyecekleridir. Ayrıca böyle bir program örgün bölümlerin sınırlı öğrenci sayısına göre daha fazla öğrencinin kayıt yaptırmasına olanak sağlar. Dolayısıyla bu program alanda daha büyük oranda uzman kişilerin yetişmesine katkı sağlayacaktır. Halkla İlişkiler alanında çalışıp Halkla İlişkiler programından mezun olmamış kişilerin sayısının çokluğunu düşünecek olursak özellikle bu kişilerin bu programı tercih etmeleri durumunda Türkiye genelinde Halkla İlişkiler uzmanlığının daha iyi bir konuma geleceği şüphesizdir.

Öğrenci sayısının fazla olması, aynı zamanda maliyetlerinde düşmesine neden olacak, öğrenciler örgün bölümlere göre daha az harç ödeyeceklerdir. Öğrencilerin taşınma, kalacak yer ve yol parası gibi masraflardan da kurtulduğu düşünülürse öğretimin maliyeti daha da düşecektir. Ancak öğrencilerin öğretim harçları dışında internet bağlantısı için bir servis sağlayıcı maliyetine katlanacakları da unutulmamalıdır.

Uzaktan eğitimde Halkla İlişkiler gibi iletişim içerikli bir programın olması iletişim teknolojileri bağlamında düşünüldüğünde büyük avantaj sağlayacaktır. İnternet kullanımı beraberinde çok sayıda bilgisayar aracılı iletişim araçlarını da devreye sokmaktadır. Öğrenciler program süresince e-posta, online sohbet ortamı ve haber listelerini kullanacaklardır. Dolayısıyla öğrenciler programı takip ederken uygulamalı olarak da bir iletişim çalışması gerçekleştireceklerdir.

Bu çalışmayla, internete dayalı Halkla İlişkiler yüksek lisans programının hayata geçirilmesinin bir değerlendirmesi gerçekleştirildi. Elde edilen veriler böyle bir programın açılmasını cesaretlendirici niteliktedir. Halkla İlişkiler alanında uzmanlaşmanın giderek önem kazanması, internetin yaygın olarak kullanımı ve çalışan kişilerin uzaktan eğitim yöntemlerini tercih etmeleri, Anadolu Üniversitesinin uzaktan eğitim konusunda üstlendiği misyon ve bu konuda sahip onlun tecrübe ve alt yapı Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nce yürütülecek olan internete dayalı Halkla İlişkiler yüksek lisans programına uygun bir zemin hazırlamaktadır.

Bu çalışmanın devamında Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nde yürütülmekte olan örgün yüksek lisans programı, öğretim üyelerinin bilgisayar teknolojine olan yakınlıkları, Anadolu Üniversitesindeki internete dayalı diğer yüksek lisans programları ve dünyada sürdürülmekte olan online Halkla İlişkiler programları değerlendirilerek, eğitim teknoloji çalışmaları da göz önünde bulundurularak bir öğretim ve iletişim tasarımının gerçekleştirileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Black, S. (1998). *Halkla İlişkiler Eğitimi, Öneriler ve Standartlar*. İstanbul: İPRA-Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği Altın Kitap 7, Rota Yayınları.
- Ertekin, Y. (1995). *Halkla İlişkiler*. Ankara: TOAİE Yayınları No:259.
- Kazancı, M. (1997). *Halkla İlişkiler*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Melton, R. (2002). *Planing and Developing Open and Distance Learning*. London and New York: Routledge / Falmer.
- Sabuncuoğlu, Z. (2001). *Halkla İlişkiler*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Seçim, H. (1998). *Halkla İlişkiler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 898/ Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 483.
- T.C. Yükseköğretim Kurulu (2004). *Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu*.